

10. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги маълумотлари асосида муаллиф томонидан ишлаб чиқилган.
11. Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Туркий тили давлатлар ҳамкорлик кенгашининг навбатдан ташқари саммитидаги нутқи. <https://president.uz/>
12. Тадқиқотлар асосида муаллиф томонидан ишлаб чиқилган.
13. Khotamjon Kobulov, Sherzod Jalilov, Sherali Sulonov, Nodira Soatova. Modeling the processes of forming a strategy for the revenue potential of local budgets // Journal of Advanced Research in Dynamical and Control Systems. VOLUME 12,ISSUE 6. DOI: 10.5373 / JARDCS / V12I6 / S20201161. Pages: 1210-1216
14. Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.М.Мирзиёевнинг Олий Мажлисга Мурожаатномаси. 2020 йил 24 январь
15. Тадқиқотлар асосида муаллиф томонидан ишлаб чиқилган.
16. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг молиявий эркинлигини ошириш, маҳаллий бюджетларга тушумларнинг тўлиқлигини таъминлаш бўйича солиқ ва молия органлари жавобгарлигини кучайтиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги 2017 йил 13 декабрдаги ПФ 5283-сонли Фармони.

БЮДЖЕТ ТАШКИЛОТЛАРИДА НАЗОРАТ ТИЗИМИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ

Суванқулов Алиасқар Раҳмонқулович
ТМИ Бюджет ҳисоби ва ғазначилик иши
кафедраси ўқитувчиси и.ф.н
Эшанқулов Азамат Абдирахимович –
ТМИ магистранти

Аннотация. Жаҳон молиявий муносабатларини глобаллашуви шароитида мамлакатнинг иқтисодий ҳолати ва уни ресурслари самарали бошқариш мамлакат иқтисодий барқарорлигини таъминлайди. Ушбу мақолада бюджет ташкилотларида назорат тизимини такомиллаштириш орқали бюджет маблағларидан фойдаланиш самарадорлигини ошириш ва уни давлат молиявий назорати тизимининг муҳим элементи эканлигини ёритишга қаратилган.

Таянч сўзлар: бюджет ташкилотлари, давлат сектори, молиявий назорат, ички назорат, ички аудит, молиявий ҳисобот, молиявий актив, мажбурият, касса усули, ҳисоблаш усули, соф активлар

ВНУТРЕННИЙ АУДИТ КАК ЭФФЕКТИВНАЯ ФОРМА ГОСУДАРСТВЕННОГО ФИНАНСОВОГО КОНТРОЛЯ В БЮДЖЕТНЫХ ОРГАНИЗАЦИЯХ

Суванқулов Алиасқар Раҳмонқулович -
ТФИ Преподаватель кафедры бюджетного
учета и казначейства к.э.н
Эшанқулов Азамат Абдирахимович –
магистрант ТФИ

Аннотация. В мире международных отношений приверженность страны и способ управления ее собственными ресурсами основывается на понимании финансового положения. В этой статье рассмотрены вопросы повышения эффективности системы контроля в бюджетных организациях как важный элемент системы государственного финансового контроля.

Ключевые слова: бюджетные организации, государственный сектор, финансовый контроль, внутренний контроль, внутренний аудит, финансовая отчетность, финансовые активы, обязательства, метод касса, метод начисления, чистые активы.

INTERNAL AUDIT AS AN EFFECTIVE FORM OF STATE FINANCIAL CONTROL IN BUDGET ORGANIZATIONS

Suvanqulov Aliasqar Rahmonqulovich -
TIF Department of Budget Accounting and
Treasury teacher i.f.n
Eshankulov Azamat Abdiraximovich -
TIF master's student

Abstract. In the world of international relations, a country's commitment and way of managing its own resources is based on an understanding of the financial situation. This article discusses the issues of increasing the effectiveness control of in budget organizations as an important element of the state financial control system.

Key words: budget organizations, public sector, financial control, internal control, internal audit, financial reporting, financial assets, liabilities, cash method, accrual method, net assets.

Кириш. Иқтисодий амалиётда бюджет ташкилотларини ички аудит хизмати молиявий ҳисобот маълумотларининг ишончилигини таъминлаш ва бюджет - смета интизомини мустаҳкамлашда қўлланиладиган муҳим услубиятга айланмоқда. Кейинги йилларда давлат молиясини бошқаришни ислоҳ этиш жараёнида бюджет ташкилотларида ички аудит фаолиятини такомиллаштиришга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Маълумки, Давлат бюджети давлатнинг марказлаштирилган маблағлар жамғармаси бўлиб, у давлатнинг вазифаларини бажаришни молиялаштиришга йўналтирилади. Кейинги йилларда барча мамлакатларда давлат бюджетининг аҳамияти ошиб бормоқда. Хусусан, давлат бюджетининг кўпгина иқтисодий ривожланган мамлакатлардаги ялпи ички маҳсулотига нисбатан улуши 40-60 фоизни ташкил этмоқда. Бунда бюджет маблағларидан самарали фойдаланишнинг аҳамияти ҳам ошади. Давлат молиявий назоратида ички аудитнинг роли, аҳамияти ва уни амалга ошириш йўналишлари хусусида сўз юритишдан олдин, ушбу тушунчанинг мазмун моҳиятини ёритиш мақсадга мувофиқ деб ҳисоблаймиз. Соҳага оид кўплаб адабиётлар ва меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларда ички аудит тушунчасига таърифлар ва изоҳлар берилган. Ички аудиторлар институти (The institute of internal auditors) томонидан берилган таърифта кўра, “Ички аудит бу ташкилот фаолиятини такомиллаштиришга қаратилган мустақил ва холис кафолатлар ва маслаҳатлар бериш фаолиятидир. Ички аудит ташкилотга ўз мақсадларини рискларни бошқариш, назорат ва корпоратив бошқарув жараёнларининг самардорлигини баҳолаш ва яхшилашга тизимли ва изчил ёндашиш орқали амалга оширишда кўмаклашди”[11]. Ушбу таърифта ички аудитнинг мақсади ва функциялари ўз ифодасини топган бўлиб, улар умумий тарзда ифодаланган.

2017 - 2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг Ҳаракатлар стратегиясида харажатларнинг ижтимоий йўналтирилганлигини сақлаб қолган ҳолда Давлат бюджетининг барча даражаларида мутаносибликни таъминлаш белгиланган[1]. Давлат бюджетидан ажратилаётган маблағлар асосан бюджет ташкилотлари зиммасига юклатилган вазифаларни амалга ошириш учун зарур бўладиган молиявий ресурслар ҳисобига амалга оширилади. Бундай маблағларнинг мақсадли ва оқилона сарфланишини таъминлаш ва улар бўйича тегишли ахборотларни шакллантириш эса уларда самарнали бухгалтерия ҳисоби ва ички аудитни ташкил этиш асосида амалга оширилади.

Хусусан, Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Таълим ва тиббиёт муассасаларини молиялаштириш механизмини ҳамда давлат молиявий назорати тизимини янада такомиллаштириш тўғрисида”ги қарорига биноан таълим ва тиббиёт муассасаларида бюджет жараёнининг шаффофлигини янада ошириш ва унинг устидан жамоатчилик назоратини кучайтириш, бюджетдан молиялаштириш, ҳисоб ва ҳисобот механизмини такомиллаштириш, вазирлик ва идораларнинг бўйсунувидаги муассасаларда бюджет интизомини мустаҳкамлаш борасидаги масъулиятини ошириш, шунингдек, замонавий ахборот технологиялари ва халқаро эътироф этилган молиявий назорат стандартларини жорий қилиш йўли билан бюджет қонунчилигини бузиш ҳолатларининг олдини олиш ва профилактикасига қаратилган давлат молиявий назоратининг ролини тубдан қайта кўриб чиқиш мақсадида[3] ва 2017 йилнинг 1 сентябридан бошлаб Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги, Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг ўрта махсус, касб-хунар таълими маркази ҳамда Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ҳузуридаги бюджетдан ташқари Пенсия жамғармасида ва уларга буйсунувчи қуйи муассасаларда бухгалтерия хизматлари тугатилиб, халқ таълими туман (шаҳар) бўлимларида ва тиббиёт бирлашмаларида марказлаштирилган молия-бухгалтерия хизматлари ички аудит ва молиявий назорат хизматлари ташкил этилди ва унинг асосий вазифалари белгиланди. Бу эса ички аудит хизматини такомиллаштириш орқали республикамизда бюджет тизимини янада самардорлигини ошириш имкониятини беради деб ҳисоблаймиз.

Адабиётлар шарҳи. “Буюк депрессия” деб ном олган иқтисодий инқироздан кейин 1939 йилдан бошлаб Америка дипломли бухгалтерлар уюшмаси (American Institute of Certified Public Accountants — AICPA) ўзининг аудиторлик фаолияти тўғрисида илмий мақолалар чоп эта бошлади. 1941 йилда эса нистабан катта бўлмаган мутахассислар томонидан Ички Аудиторлар Институти (Institute of Internal Auditors — IIA) ташкил этилди ва ҳозир унинг фаолияти 150 дан ортиқ мамлакат вакиллари ассоциацияси ташкил этилган.

Англиялик олим Р.Доджнинг[5] фикрича, “..ички аудит ички назоратнинг таркибий қисми бўлиб, фирма бошқаруви томонидан хўжалик фаолиятини назорат ва таҳлил этиш мақсадида ташкил этилади”.

Бошқа инглиз олими Р.Адамс[6] ҳам “..ички аудитни фаолияти иқтисодий субъектлар томонидан ички заҳиралардан самарали

фойдалалишни текшириш, баҳолаш ва сифатли ҳисоботларни тайёрлаш ҳамда бошқа хўжалик фаолиятини назоратини амалга оширадиган муҳим элементлар” деб ҳисоблайди.

Америкалик олимлар ЭА.Аренса ва Дж.К.Лоббеклар[7] “...ички аудит-бу хўжалик субъектининг аудити бўлиб, бошқарув тизимини бизнесни самарали фаолият юритиши учун самарали қарор қабул қилиши учун қимматли маълумотлар билан таъминлайди” дейишади.

Россиялик олимлар А.Алборов, Л.Хоружим ва С.Концевалар[8] фикрича “...ички аудит-бу аслида ташкилотнинг ички назорат тизимидир. Бошқача айтганда, ички аудит бу корхонани ва унинг бўлимлари фаолиятини самарали бошқаришни назоратидир”.

В.Д. Андреева эса[9] “...ички аудит тушунчаси бир мунча кенг бўлиб, у фақат назоратгина эмас, балки бошқарув функциясини бажарувчи тизимдир” деб таъриф беради.

А.М. Богомоллова ва Н.А. Голощаповалар[10] фикрича «...ички аудит (ички хўжалик ва фирмаларни) – умумий аудитини таркибий қисми бўлиб, иқтисодий субъектда уларни бошқаруви томонидан ташкил этилиб, ички ҳужжатларга биноан бухгалтерия ҳисобини юритиш, хусусий мулкни қўриқлаш ва ички назорат тизимини ишончли бошқаришдир”.

Масалан, профессор С.Меҳмоновнинг фикрича, “Ички аудит ташкилот томонидан сметаларни тузиш ҳамда ижросини амалга оширишни қонунчилик ҳужжатларига риоя қилинишини текшириш ҳамда мониторинг олиб бориш йўли билан назорат қилиш, молиявий ҳисобот маълумотларини ишончилигини таъминлаш, бюджет смета интизомига риоя қилиш, маблағларни мақсадли ва оқилона сарфланишига йўналтирилган фаолиятдир”[4].

Турли мамлакатларда давлат секторида ички аудит хизматини такомиллаштириш бўйича бир қанча илмий тадқиқот марказлари ва институтлари томонидан изланишлар олиб борилмоқда. Булар жумласига: American Institute of Certified Public Accountants(AICPA), Center for

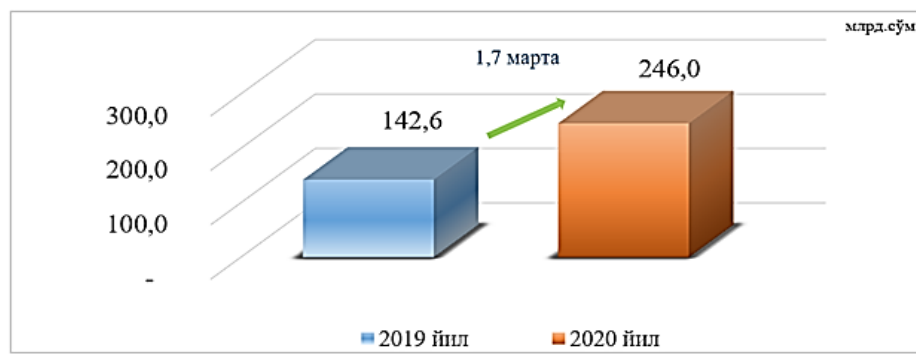
Accounting Research and Technology (АҚШ), Institute for Public Sector Accounting Research (IPSAR) (Шотландия), Public Expenditure Management Peer Assisted Learning (PEMPAL), International Financial Reporting Standards of Board (IFRSB), The Institute of Internal Auditors (IIA), Stanford University, (АҚШ), University of Cambridge[12], Россия Федерацияси ҳукумати қошидаги молия университети (Россия), Тошкент молия институти киради.

Ҳозирги кунда давлат секторида ички аудитнинг методологик асосларини такомиллаштириш бўйича қуйидаги устувор йўналишларда тадқиқотлар олиб борилмоқда:

- давлат харажатлари молиявий назоратида ички аудит хизматидан кенг фойдаланиш;
- ички аудит текшируви ҳамда молиявий назоратни замон талаблари асосида ривожлантириб бориш;
- ҳисоб юритиш ва ички аудитни самарали қўллаш асосида ташкилотларда харажатларни қисқартиришга эришиш.

Таҳлил ва натижалар муҳокамаси.

Мамлакатимизда давлат молиявий назоратини амалга оширувчи, бюджет маблағларининг мақсадли сарфланиши устидан мунтазам мониторинг олиб борувчи ташкилот Ўзбекистон Республикаси Ҳисоб палатаси ва Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги Назорат-тафтиш бош бошқармаси ҳисобланар эди. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 21 августда қабул қилинган “Таълим ва тиббиёт муассасаларини молиялаштириш механизмининг ҳамда давлат молиявий назорати тизимини янада такомиллаштириш тўғрисида”ги [3] ПҚ-3231-сон Қарори давлат молиявий назорати тизимининг ислохотини янги йўналишини белгилаб берди ва ушбу қарор билан Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги Назорат-тафтиш бош бошқармаси Ўзбекистон Республикасининг Давлат молиявий назорати Департаменти этиб қайта ташкил қилинди.

1-расм. 2019-2020 йилларда Молия вазирлиги Давлат молиявий назорати Департаменти томонидан амалга оширилган тадбирлар

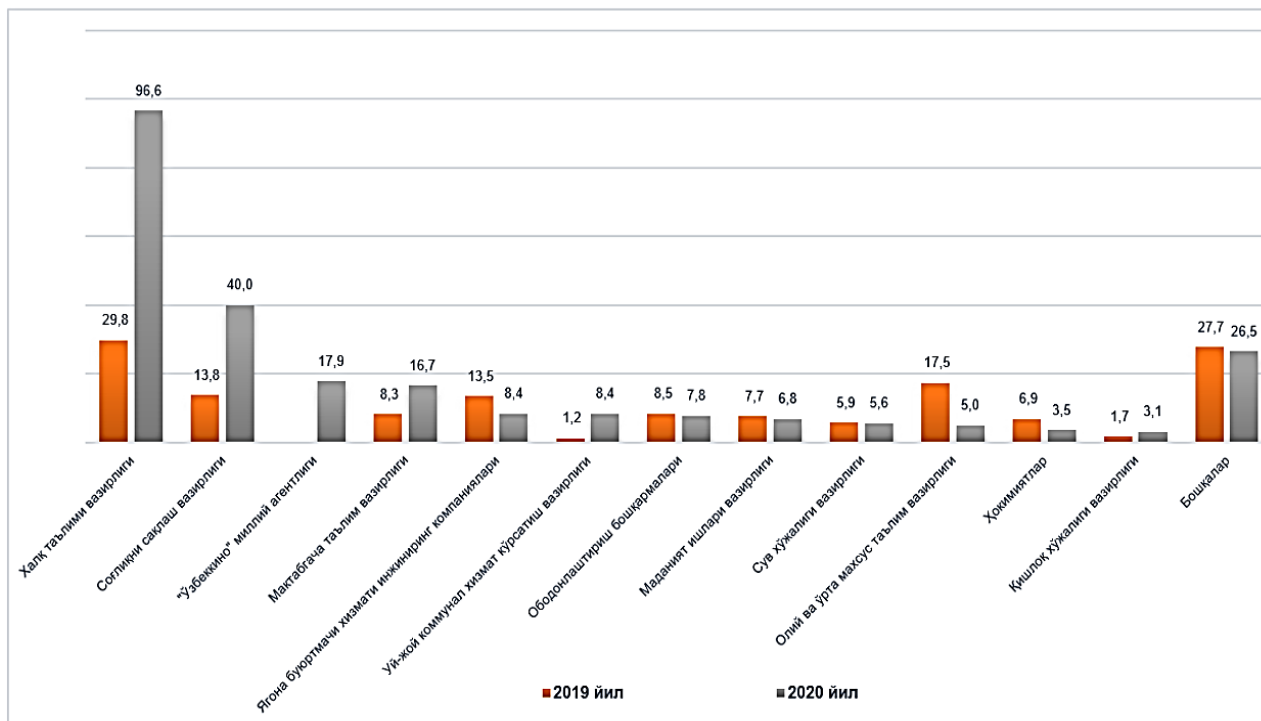
Манба: Молия вазирлигининг расмий сайти маълумотлари асосида муаллиф томонидан тузилди.

МОЛИЯ ВА СОЛИҚЛАР

У томонидан бюджет ташкилоти ва бюджет маблағларини олувчиларини харажатлари назоратини амалга ошириш белгиланиб, бюджет маблағларидан самарали фойдаланиш доимий мониторинги ташкил этилмоқда.

Давлат бюджети ҳисобидан энг кўп маблағ ажратиладиган бюджет ташкилотларида бюджет маблағларидан самарали ва тўғри фойдаланишини назоратини кучайтириш, унинг очиқлигини таъминлаш мақсадида ташкилий масалалар режалаштирилиб, тегишли меёрий-ҳуқуқий база яратилмоқда.

2-расмдан кўриниб турибдики, 2019 йилга нисбатан 2020 йилда Халқ таълими вазирлиги, Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Мактабгача таълим вазирлиги муассасаларида қонунбузилиш ҳолатларини кескин ўсиши кузатилган. Жумладан, Халқ таълими вазирлиги тизимида ўтказилган 709 та назорат тадбирларининг 573 тасида 96,6 млрд.сўм миқдоридида қонунбузилиш ҳолатлари аниқланиб, 2019-йилга (29,8 млрд.сўм) нисбатан 3,2 мартага ошган.

2-расм. Ҳисобот даврида Молия вазирлиги Давлат молиявий назорати Департаменти томонидан вазирлик ва идоралар бўйича қонунбузилиш ҳолатлари ва бошқа хато-камчиликлар динамикаси

Манба: Молия вазирлигининг расмий сайти маълумотлари асосида муаллиф томонидан тузилди.

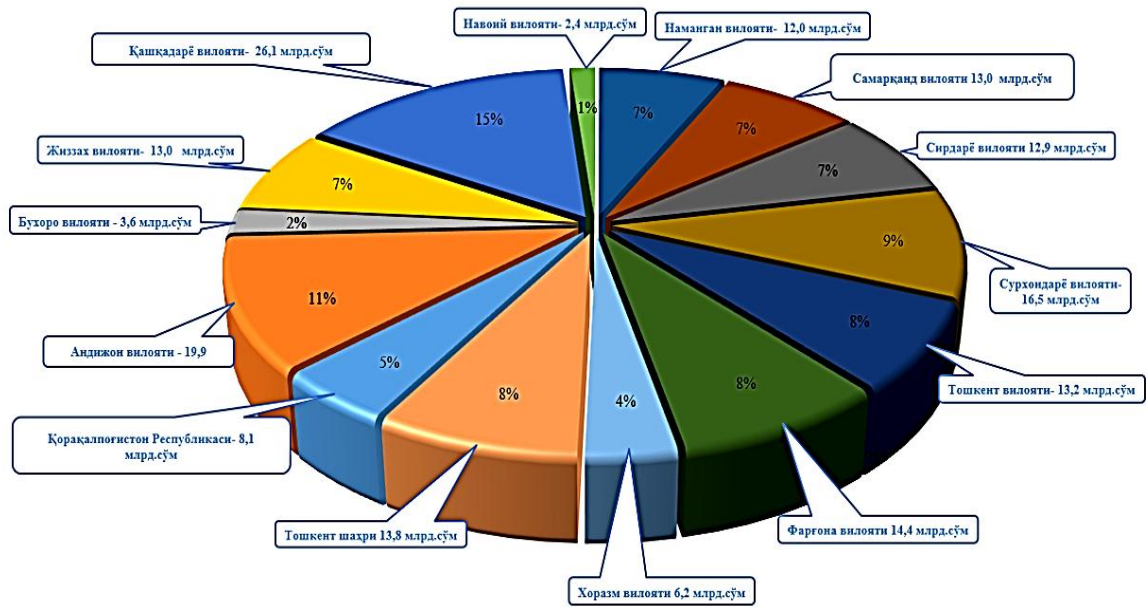
Соғлиқни сақлаш вазирлиги тизимида ўтказилган 723 та назорат тадбирларининг 523 тасида 40 млрд.сўм миқдоридида қонунбузилиш ҳолатлари аниқланиб, 2019 йилга (13,8 млрд.сўм) нисбатан 2,9 мартага ошган.

Мактабгача таълим вазирлиги тизимида ўтказилган 327 та назорат тадбирларининг 270 тасида 16,7 млрд.сўм миқдоридида қонунбузилиш ҳолатлари аниқланиб, 2019-йилга (8,3 млрд.сўм) нисбатан 2 мартага ошган.

Маҳаллий бюджетлар маблағларини мақсадли сарфланиши юзасидан ўтказилган назорат тадбирларида жами 175,3 млрд. сўм миқдоридида, жумладан Қашқадарё (26,1 млрд. сўм), Андижон (19,8 млрд. сўм), Сурхондарё (16,5 млрд. сўм), Фарғона (14,4 млрд. сўм), Тошкент (13,2 млрд. сўм), Жиззах (13 млрд. сўм), Самарқанд (13 млрд. сўм), Сирдарё (12,9 млрд.

сўм), Наманган (12 млрд. сўм), Хоразм (6 млрд. сўм), Бухоро (3,6 млрд. сўм), Навоий (2,4 млрд. сўм) вилоятларида ҳамда Тошкент шаҳрида (13,8 млрд. сўм) ва Қорақалпоғистон Республикасида (8,1 млрд. сўм) қонунбузилиш ҳолатлари ва бошқа хато-камчиликлар аниқланган (3-расм).

Бу ҳолатлар бюджет ташкилотларида ички аудит тизимини жорий этиш ва бюджет харажатларини доимий ички назоратини амалга ошириш учун тегишли меёрий ҳужжатларни ишлаб чиқиш заруриятини юзага келтирмоқда. Бюджет ташкилотларида ички аудит тизимини жорий этиш бюджет назоратини янада такомиллаштириш имкониятини бериб, Давлат молиявий назорати тизимини самарадорлигини оширишга хизмат қилади деб ҳисоблаймиз.

Расм 3. Ҳисобот даврида Молия вазирлиги Давлат молиявий назорати Департаменти томонидан маҳаллий бюджетлар маблағларидан фойдаланиш жараёнида аниқланган қонунбузилиш ҳолатлари

Манба: Молия вазирлигининг расмий сайти маълумотлари асосида муаллиф томонидан тузилди.

Хулоса ва тақлифлар. Ўзбекистонда бюджет харажатларидан самарали фойдаланиш мақсадида бюджет ташкилотларида халқаро стандартларга асосланган ички аудит хизмати-ни ташкил этиш борасида амалий ишлар бажарилмоқда. Бунинг учун бюджет ташкилотларида халқаро стандартларга асосланган бухгалтерия ҳисобини жорий этиш, бюджет ташкилотларида фаолият юритаётган бухгалтер ва ички аудит хизматчиларини малакасини ошириш мақсадида ўқув марказларини ташкил этиш, уларни тегишли ўқув қўлланмалари, инфор-мацион технологиялари асосида дастурларни иш-лаб чиқиш ва уларни амалий жараёнларга кири-тиш борасида аниқ тадбирлар белгиланмоқда. Бу эса Ўзбекистонда бюджет даромад ва хара-жатларини назоратини такомиллаштириш, уларни самарадорлигини ошириш имконияти-ни бериш билан бирга иқтисодиётга солиқ юки-ни камайтириш имкониятини беради.

Маълумки, бюджет ташкилотларида ички аудитнинг асосий мақсади маблағларнинг мақ-садли сарфланишини ҳамда фаолиятнинг нати-жадорлигини таъминлашга қаратилган.

Бюджет ташкилотларида ички аудит хиз-матининг самарадорлиги кўрсаткичларига қу-йидагиларни меъёрларни киритиш мақсадга мувофиқдир:

- бюджет ташкилотларида ички аудит хизмати фаолияти йўлга қўйилгандан кейин молиявий қоидабузарликларнинг камайиш кўр-саткичларининг миқдор ва қиймат параметр-ларини белгилаш;

- ички аудит хизмати тавсияларининг ижросини таъминлаш ҳисобига бюджет хара-жатларининг самарадорлигини ошириш;

- бюджет ташкилоти зиммасидаги вазифаларни ижобий бажарилишини натижалари.

Бунда бюджет ташкилотларида ички аудит фаолияти самарадорлигини ошириш қўп жиҳатдан ички аудит хизмати ходимларининг малака даражасига боғлиқдир. Шунинг учун ҳисобга олиб, бюджет ташкилотлари ички аудит хизма-тининг ходимларига қўйиладиган малака талаб-лари Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги томонидан ишлаб чиқиши лозим деб ҳисоб-лаймиз.

Шунингдек ишлаб чиқилган илмий-наза-рий ҳамда амалий тавсияларнинг амалиётга жорий қилиниши давлат молиясини ислоҳ этиш жараёнида давлат секторида бухгалтерия ҳисо-би ва ҳисоботини такомиллаштириш концеп-цияси, ҳамда 2017-2021 йилларга мўлжалланган Ҳаракатлар стратегиясида белгиланган вазифа-ларни амалга оширишга хизмат қилади.

Манба ва фойдаланилган адабиётлар:

1. Ўзбекистон Республикасининг 2019 йил 9 декабрдаги ЎРҚ-589-сон "2020 йил учун Ўзбекистон Республикасининг давлат бюджети тўғрисида"ги Қонуни
2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони. Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси тўғрисида. 2017 йил 7 февраль, ПФ-4947-сон //www.lex.uz
3. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 21 августдаги "Таълим ва тиббиёт муассасаларини молиялаштириш механизмини ҳамда давлат молиявий назорати тизимини янада такомиллаштириш тўғрисида"ги ПҚ-3231-сон Қарори.

4. Меҳмонов С.У. Бюджет ташкилотларида бухгалтерия ҳисоби ва ички аудит методологиясини такомиллаштириш. и.ф.д. илмий даражасини олиш учун ёзилган дис. автореф. – Т.: 2018. – 74 б.
5. Додж Р. Краткое руководство по стандартам и нормам аудита: Пер. с англ.; предисловие С.А. Стукова. — М.: Финансы и статистика; ЮНИТИ, 1992. — 240 с.: ил. (Аудит: теория и практика).
6. Адамс Р. Основы аудита: Пер. с англ./ Под ред. Я.В. Соколова. — М.: Аудит, ЮНИТИ, 1995. — 398 с.:
7. Арнс А., Лоббек Дж. Аудит: Пер. с англ./ Гл. редактор серии проф. Я.В. Соколов. - М.: Финансы и статистика, 1995. -560 с.:
8. Алборов Р.А., Хоружий Л.И., Концевая С.М. Основы аудита: Учебное пособие. - М.: Издательство «Дело и Сервис», 2001. -224 с.
9. Андреев В.Д. Внутренний аудит: Учебное пособие. — М.: Финансы и статистика, 2003. — 464 с.: ил.
10. Богомолов А.М., Голощапов Н.А. Внутренний аудит. Организация и методика проведения. — М.: «Экзамен», 1999. — 192 с.
11. https://en.wikipedia.org/wiki/Institute_of_Internal_Auditors.
12. www.mf.uz – Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги расмий сайти.
13. <https://global.theiia.org> -Ички аудиторлар институти расмий веб сайти.

КАМЕРАЛ СОЛИҚ ТЕКШИРУВЛАРИНИ ЎТКАЗИШДА СОЛИҚ ТАҲЛИЛИДАН ФЙДАЛАНИШНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ

Исаев Фахриддин Икромович -
PhD, доцент «Ўзбекистон иқтисодиётини
ривожлантиришнинг илмий асослари ва муаммолари»
илмий-тадқиқот маркази директор ўринбосари

Аннотация: Мақолада камерал солиқ текширувларини ўтказишда солиқ таҳлилидан фойдаланиш бўйича олиб борилган тадқиқот ҳамда унинг натижалари бўйича фикр-мулоҳазалар билдирилиб, мавзу доирасида хулоса ва тавсиялар ишлаб чиқилган.

Калит сўзлар: солиқ, солиқ назорати, камерал солиқ текшируви, солиқ текшируви.

УЛУЧШЕНИЕ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ НАЛОГОВОГО АНАЛИЗА ПРИ ПРОВЕДЕНИИ ВНУТРЕННИХ НАЛОГОВЫХ ПРОВЕРОК

Исаев Фахриддин Икромович -
PhD, доцент Заместитель директора Исследовательского
центра «Научные основы и проблемы
экономического развития Узбекистана»

Аннотация: В статье дается отзыв о проведенном исследовании использования налогового анализа при проведении внутренних налоговых проверок и его результатах, делаются выводы и рекомендации по теме.

Ключевые слова: налог, налоговый контроль, внутренняя налоговая проверка, налоговая проверка.

IMPROVING THE USE OF TAX ANALYSIS IN CONDUCTING IN-HOUSE TAX AUDITS

Isaev Fakhriddin Ikromovich -
PhD, Associate Professor Deputy Director of the
Research Center "Scientific Basis and Problems
of Economic Development of Uzbekistan"

Annotation: The article provides feedback on the study of the use of tax analysis in the conduct of in-house tax audits and its results, and develops conclusions and recommendations on the subject.

Keywords: tax, tax control, in-house tax audit, tax audit.

Кириш. Сўнгги йилларда мамлакатимизда бюджет-солиқ соҳаси бўйича кўплаб ҳукумат миқёсида чора-тадбирлар ишлаб чиқилиб, амалиётга жорий қилиб келинмоқда. Мамлакатимизда ишбилармонлик муҳитини яратиш, инвестицион жозибадорлигини ошириш мақсадида солиқ соҳасида хорижий давлатларнинг тажрибаларидан унунмли фойдаланилиб, бир қанча меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлар ишлаб чиқилиб, қабул қилинмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдаги «Ўзбекистон республикасини янада ривожлантириш бўйича ҳаракатлар стратегияси тўғрисида»ги ПФ-4947-сонли Фар-

мони билан солиқ юкини камайтириш ва солиққа тортиш тизимини соддалаштириш сиёсатини давом эттириш, солиқ маъмуриятчилигини такомиллаштириш ва тегишли рағбатлантирувчи чораларни кенгайтириш бўйича вазифалар белгилаб олиниб, кўплаб солиққа оид қонунчиликда ўзгаришлар амалга оширилди. Шулардан энг кўзга кўринарлиси, Ўзбекистон Республикаси Солиқ Кодексининг 2020 йил 1 январдан бошлаб амал қила бошлаган янги таҳририни таъкидлашимиз мумкин.

Солиқ маъмуриятчилиги тизимида солиқ таҳлилига аҳамият кун сайин ошиб бормоқдаки, натижада солиқ текширувларини амалга оши-